

ОСНОВНІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ООН ПРОПОНУЄ СЦЕНАРІЙ ГЛОБАЛЬНИХ РІШЕНЬ

Юлія ЦИРФА

8

– Україна готова повною мірою та з максимальною ефективністю долучитися до всьох важливих для міжнародної спільноти процесів завершення виконання визначених державами Цілей розвитку тисячоліття і вироблення амбітного плану дій «Пост-2015», – зазначив Президент України Віктор ЯНУКОВИЧ, виступаючи перед учасниками загальних дебатів 68-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку (24 вересня – 1 жовтня 2013 року). Наголосивши на важливості тематики зібрання – «Закладаючи підвалини порядку денного ООН у галузі розвитку після 2015 року», – український лідер у своїй промові торкнувся ключових питань програми цьогорічної зустрічі, відзначив внесок, котрий може зробити Україна (зокрема, й під час головування в ОБСЄ в 2013 році).

Президент України закликав держави – члени ООН до посилення міжнародної співпраці в сфері екологічної безпеки в рамках відзначення в поточному році Міжнародного року водного співробітництва та двадцятиріччя Міжнародного дня води, а також безпеки кіберпростору.

– Ми вітаємо розроблений Росією та Сполученими Штатами Америки план щодо передачі під контроль міжнародної спільноти арсеналів сирійської хімічної зброї та їх подальшого знищення. Водночас в Україні переконані, що успішна реалізація згаданого плану дає надію на локалізацію конфлікту, залишаючи простір для політико-дипломатичного врегулювання, – наголосив Віктор Янукович.

Президент зауважив, що в ході поточної сесії Генасамблеї Україна ініціюватиме проведення представницької тематичної конференції. Очікується, що участь у цьому форумі візьмуть держави – гаранти без'ядерного статусу України (Росія, Велика Британія та США. – *Ред.*), країни, що наслідували приклад України, а також усі інші зацікавлені сторони. Крім того, було висловлено переконання щодо успішного проведення чергового саміту з ядерної безпеки в Гаазі, що має відбутися наступного року.

– Як морська держава, Україна продовжує докладати зусиль щодо гарантування безпеки мореплавства та боротьби з морським піратством. На цьому напрямі першочерговим завданням є посилення ефективності механізмів притягнення до відповідальності винних за вчинення та фінансування актів піратства. Ми й надалі робитимемо свій внесок у зміцнення миру завдяки активному залученню українців до місій ООН

у «гарячих точках» світу, – зазначив Віктор Янукович.

У цьому контексті він висловив надію на підтримку кандидатури України з боку інших держав світу під час виборів непостійних членів Ради Безпеки ООН на період 2016–2017 років. Окрім того, було наголошено на готовності України до обговорення всіх прогресивних концепцій реформування Ради Безпеки, здатних прискорити здійснення необхідних змін. Адже, на думку українського лідера, таке реформування має неодмінно передбачати врахування законних інтересів усіх регіональних груп, у тому числі й Східноєвропейської, країни котрої повинні отримати одне додаткове місце непостійного члена у складі розширеної РБ ООН.

– Крізь призму сталого розвитку людства розглядаються й євроінтеграційні устремління України, які є визначальним вектором просування держави на світовому терені, – наголосив Президент.

За його словами, Україна робить свій внесок у проект Великої Європи, що об'єднає інтереси та цілі розвитку країн Заходу й Сходу цього континенту. Тому підписання в листопаді 2013 року Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, включно зі створенням поглибленої і всеохопної зони вільної торгівлі, стане важливим інструментом піднесення добробуту громадян нашої держави і, відповідно, сприятиме досягненню Україною Цілей розвитку тисячоліття ООН.

Питанням гарантування екологічної безпеки людства також були присвячені виступи **міністра закордонних справ Узбекистану Абдулазіза Камілова, прем'єр-міністра**

Таджикистану Акіла Акілова та президента Кірибаті Аноте Тонги.

Пан Камілов висловив стурбованість щодо планів Таджикистану й Киргизстану з будівництва нових великих ГЕС із гігантськими за світовими мірками греблями – Рогунської ГЕС із висотою греблі 350 метрів у верхів'ях Амудар'ї та Камбаратинської ГЕС-1 із 275-метровою греблею у верхів'ях Сирдар'ї. У цьому сенсі він наголосив на необхідності обов'язкової об'єктивної міжнародної експертизи цих проєктів, котра має бути проведена під егідою ООН задля запобігання можливому впливу нових гідроспоруд на природний водний режим, докілья, рослинний і тваринний світ краю.

Виступаючи перед делегатами загальних дебатів ГА ООН, **прем'єр-міністр Таджикистану Акіл Акілов** закликав їх збільшити фінансування й розширити інвестування проєктів зі зміцнення систем управління водними ресурсами як на національному, так і на регіональному рівнях, а також сприяти забезпеченню загального доступу до питної води на всій планеті.

– Для того, щоб Кірибаті якомога довше залишалися придатними для життя, має бути активізовано національні й колективні зусилля щодо пом'якшення наслідків викидів парникових газів, – наголосив **президент Кірибаті Аноте Тонга.**

Тому він привітав повідомлення Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна про проведення вже наступного року саміту високого рівня з питань зміни клімату.

У свою чергу, **король Королівства Тонга Тупоу VI** закликав учасників асамблеї до ліквідації енергетичної бідності на планеті та розвитку екологічно чистих дже-

рел енергії. Адже, за його словами, енергія є тією «золотою ниткою», яка пов'язує економічне зростання із забезпеченням соціальної справедливості та навколишнім середовищем, а отже, дає змогу світу процвітати.

– Ми збираємося подвоїти нафтовидобуток до кінця реалізації плану розвитку на 2013–2017 роки й постійно збільшувати експорт нафти, обсяги якого до 2015 року мають сягнути трьох мільйонів семисот п'ятдесяти тисяч барелів на день, – заявив, у свою чергу, **віце-президент Республіки Ірак Худайєр Муса аль-Хузаї**, підкресливши, що новий план розвитку буде спрямовано на забезпечення екологічної стійкості в державі та розвиток «зеленої економіки».

Промова **міністра закордонних справ КНР Ван І** була сфокусована на необхідності зменшення напруженості на Корейському півострові, адже його денуклеаризація й підтримка довгострокового миру та стабільності між двома Кореями відповідають загальним інтересам усіх держав регіону. Китайський урядовець закликав до відновлення шестисторонніх переговорів із північнокорейської ядерної проблеми, зазначивши, що цьогоріч цей переговорний механізм уже відзначатиме десятилітній ювілей. Крім того, глава МЗС Китаю розповів про економічні успіхи й модернізацію його держави, адже протягом наступних п'яти років вартість імпортованих до країни товарів народного споживання сягне 10 трлн. доларів США, а закордонні інвестиції становитимуть 500 млрд. доларів. Окрім того, до 2020 року Пекін планує завершити будівництво помірно процвітаючого суспільства, а до середини XXI століття перетворити Китай на сучасну соціалістичну країну. Водночас міністр закликав усі країни не побоюватися китайської гегемонії.

Звертаючись до учасників загальних дебатів ГА ООН, **президент Грузії Михайло Саакашвілі** заявив про прагнення грузинського народу до свободи та європейської інтеграції, бо «мода на свободу не минула».

– Незважаючи на дружні заяви нового грузинського уряду, російські військові зміцнюють свої позиції на території анексованих грузинських земель, невпинно просуваючись до життєво важливого нафтопроводу Баку – Супса. Однак і інші пострадянські країни, що прагнуть приєднатися до європейської сім'ї, стикаються з тиском і погрозами: Вірменія загнана в кут, Азербайджан перебуває під надзвичайним тиском, Молдова – під блокадою, а Україну піддають постійним нападам. І все це тому, що колишня імперія намагається відновити свої колишні кордони завдяки створенню

ЄврАзЕС, – сказав грузинський президент.

Виступаючи в Генасамблеї вперше після прийняття 29 листопада 2012 року рішення про надання Палестині статусу держави-спостерігача, її **президент Махмуд Аббас** пообіцяв присутнім докладати зусиль задля просування переговорів з ізраїльтянами й укладення мирної угоди протягом найближчих дев'яти місяців. Проте має йтися про остаточну й всеохопну угоду, на основі якої відбудеться заснування «незалежної суверенної Держави Палестина зі столицею у Східному Єрусалимі на всіх палестинських землях», включаючи й території, окуповані Ізраїлем 1967 року.

У свою чергу, учасники зустрічі міжнародної «четвірки» з близько-східного врегулювання (ООН, США, Європейський Союз і РФ) 27 вересня підтвердили готовність надати ефективну підтримку зусиллям ізраїльтян і палестинців задля укладення угоди щодо постійного статусу Палестини в установленій дев'ятимісячний термін, адже з часу відновлення ізраїльсько-палестинських переговорів 29 липня 2013 року сторонами досягнуто значного прогресу.

Виступаючи перед присутніми, **президент Ірану Хасан Роухані** заявив, що в іранській доктрині гарантування національної безпеки та оборони немає місця ядерній зброї або іншим видам зброї масового знищення, бо ядерна програма Ірану має цілковито мирний характер, і закликав Вашингтон до взаємодії, заснованій на взаємній повазі.

– Мир – у межах досяжності, – заявив президент Ірану.

За його словами, першим кроком на цьому шляху має стати проєкт «Світ проти насильства та екстремізму», котрий повинні підтримати всі держави-члени ООН.

Обговорюючи сирийське питання, Хасан Роухані зазначив, що «досягнення експансіоністських стратегій і цілей, а також спроби змінити регіональний баланс сил не можуть бути замасковані гуманітарною риторикою».

Водночас **президент США Барак Обама** наголосив: Росія та Іран мають усвідомити, що намагання залишити президента Асада при владі «приведуть до наслідків, яких вони самі ж побоюються, тобто до розширення простору діяльності екстремістів».

У цьому зв'язку **президент Австрійської Республіки Хайнц Фішер** навіть закликав Раду Безпеки ООН передати «сирийське досьє» до Міжнародного кримінального суду. Однак 27 вересня РБ одностайно схвалила Резолюцію № 2118 про знищення хімічної зброї в Сирії, в якій підтримала план мирного врегулювання на основі Женевського комюніке від 30 червня 2012 року (що

передбачає створення перехідного керівного органу, який у повному обсязі здійснюватиме повноваження виконавчої влади в державі за участю членів нинішнього уряду, представників опозиції та інших груп) і закликала до якнайшвидшого проведення міжнародної конференції щодо ситуації в Сирії для виконання його положень.

«Рада Безпеки схвалює рішення Виконавчої ради Організації із заборони хімічної зброї (ОЗХЗ) від 27 вересня 2013 року, котре містить перелік спеціальних процедур зі швидкої та повної ліквідації військової хімічної програми Сирійської Арабської Республіки й відповідної суворой перевірки цих заходів, а також закликає до якнайшвидшої і якомога безпечнішої повної ліквідації хімічної зброї», – зазначається в документі. У разі недотримання положень резолюції, включаючи несанкціоновану передачу хімічної зброї або будь-яке застосування хімічної зброї на території Сирії, РБ залишила за собою право вжити відповідних заходів військового тиску, передбачених розділом VII Статуту ООН.

На засіданні Ради Безпеки **Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун** оголосив про намір організації провести міжнародну конференцію щодо Сирії «Женева-2» вже в листопаді 2013 року. Адже і президент Сирії Башар Асад, і Сирійська національна коаліція заявили про готовність направити до Женеви відповідні делегації задля нормалізації ситуації, що склалася в їхній країні.

Окрім того, «на полях» засідань ГА ООН 27 вересня відбулася Конференція зі сприяння набуттю чинності Договором про всеосяжну заборону ядерних випробувань (ДВЗЯВ) 1996 року. Його мають ратифікувати 44 країни, що володіють ядерним потенціалом. Сьогодні це зробили 36 із них, проте документ іще не ратифіковано в Китаї, США, Єгипті, Ізраїлі, Індії, Ірані, Пакистані та КНДР.

Генеральний секретар ООН також закликав до побудови без'ядерного світу, пообіцяв домагатися створення без'ядерної зони на Близькому Сході.

Виступаючи 22 вересня за «круглим столом» у рамках засідання Генеральної Асамблеї ООН високого рівня щодо інвалідів, **міністр соціальної політики України Наталія Королевська** розповіла про заходи, котрих уживає українська держава для працевлаштування осіб із обмеженими можливостями, та успіхи українських спортсменів на Параолімпійських іграх, що набуло особливої актуальності напередодні загальнополітичної дискусії високого рівня, присвяченої здійсненню цілей у галузі розвитку в інтересах інвалідів, – Саміту щодо захисту осіб з інвалідністю.